

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1991 Nr. 172

A. TITEL

*Overeenkomst inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Venezuela, met Protocol;
Caracas, 22 oktober 1991*

B. TEKST¹⁾

Agreement on encouragement and reciprocal protection of investments between the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Venezuela

The Government of the Kingdom of the Netherlands, and the Government of the Republic of Venezuela hereinafter referred to as the Contracting Parties;

Desiring to strengthen the traditional ties of friendship between their countries, to extend and intensify the economic relations between them, particularly with respect to investments by the nationals of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded to such investments will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Contracting Parties and that fair and equitable treatment of investment is desirable;

Have agreed as follows:

---

¹⁾ De Nederlandse en de Spaanse tekst zijn afgedrukt op blz. 10 e.v. van dit Tractatenblad.

Article 1

For the purposes of this Agreement:

- a) the term "investments" shall comprise every kind of asset and more particularly though not exclusively:
  - i) movable and immovable property, as well as any other rights *in rem* in respect of every kind of asset;
  - ii) rights derived from shares, bonds, and other kinds of interests in companies and joint ventures;
  - iii) title to money, to other assets or to any performance having an economic value;
  - iv) rights in the field of intellectual property, technical processes, goodwill and know-how;
  - v) rights granted under public law, including rights to prospect, explore, extract, and win natural resources.
- b) The term "nationals" shall comprise with regard to either Contracting Party:
  - i) natural persons having the nationality of that Contracting Party;
  - ii) legal persons constituted under the law of that Contracting Party;
  - iii) legal persons not constituted under the law of that Contracting Party but controlled, directly or indirectly, by natural persons as defined in (i) or by legal persons as defined in (ii) above.
- c) the term "territory" includes the maritime areas adjacent to the coast of the State concerned, to the extent to which that State exercises sovereign rights or jurisdiction in those areas according to international law.

Article 2

Either Contracting Party shall, within the framework of its laws and regulations, promote economic cooperation through the protection in its territory of investments of nationals of the other Contracting Party. Subject to its right to exercise powers conferred by its laws or regulations, each Contracting Party shall admit such investments.

Article 3

1. Each Contracting Party shall ensure fair and equitable treatment of the investments of nationals of the other Contracting Party and shall not impair, by arbitrary or discriminatory measures, the operation, management, maintenance, use, enjoyment or disposal thereof by those nationals.

2. More particularly, each Contracting Party shall accord to such investments full physical security and protection which in any case

shall not be less than that accorded either to investments of its own nationals or to investments of nationals of any third State, whichever is more favourable to the national concerned.

3. If a Contracting Party has accorded special advantages to nationals of any third State by virtue of agreements establishing customs unions, economic unions, monetary unions or similar institutions, or on the basis of interim agreements leading to such unions or institutions, that Contracting Party shall not be obliged to accord such advantages to nationals of the other Contracting Party.

4. Each Contracting Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to the treatment of investments of nationals of the other Contracting Party. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by nationals of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over the present Agreement.

Article 4

With respect to taxes, fees, charges, and to fiscal deductions and exemptions, each Contracting Party shall accord to nationals of the other Contracting Party with respect to their investments in its territory treatment not less favourable than that accorded to its own nationals or to those of any third State, whichever is more favourable to the nationals concerned. For this purpose, however, there shall not be taken into account any special fiscal advantages accorded by that Party;

- a) Under an agreement for the avoidance of double taxation; or
- b) by virtue of its participation in a customs union, economic union, or similar institutions; or
- c) on the basis of reciprocity with a third State.

Article 5

The Contracting Parties shall guarantee that payments relating to an investment may be transferred. The transfers shall be made in a freely convertible currency, without undue restriction or delay. Such transfers include in particular though not exclusively:

- a) profits, interests, dividends, and other current income;
- b) funds necessary
  - i) for the acquisitions of raw or auxiliary materials, semifabricated or finished products, or

- ii) to replace capital assets in order to safeguard the continuity of an investment;
- c) additional funds necessary for the development of an investment;
- d) funds in repayment of loans;
- e) royalties or fees;
- f) earnings of natural persons;
- g) the proceeds of sale or liquidation of the investment.

Article 6

Neither Contracting Party shall take any measures to expropriate or nationalise investments of nationals of the other Contracting Party or take measures having an effect equivalent to nationalisation or expropriation with regard to such investments, unless the following conditions are complied with:

- a) the measures are taken in the public interest and under due process of law;
- b) the measures are not discriminatory or contrary to any undertaking which the Contracting Party taking such measures may have given;
- c) the measures are taken against just compensation. Such compensation shall represent the market value of the investments affected immediately before the measures were taken or the impending measures became public knowledge, whichever is the earlier; it shall include interest at a normal commercial rate until the date of payment and shall, in order to be effective for the claimants, be paid and made transferable, without undue delay, to the country designated by the claimants concerned and in the currency of the country of which the claimants are nationals or in any freely convertible currency accepted by the claimants.

Article 7

Nationals of one Contracting Party who suffer losses in respect of their investments in the territory of the other Contracting Party owing to war or other armed conflict, revolution, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot shall be accorded by the latter Contracting Party treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, no less favourable than that which that Contracting Party accords to its own nationals or to nationals of any third State, whichever is more favourable to the nationals concerned.

Article 8

If the investments of a national of the one Contracting Party are insured against non-commercial risks under a system established by law, any subrogation of the insurer or re-insurer to the rights of the said national pursuant to the terms of such insurance shall be recognized by the other Contracting Party.

Article 9

1. Disputes between one Contracting Party and a national of the other Contracting Party concerning an obligation of the former under this Agreement in relation to an investment of the latter, shall at the request of the national concerned be submitted to the International Centre for Settlement of Investment Disputes, for settlement by arbitration or conciliation under the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature at Washington on 18 March 1965.

2. As long as the Republic of Venezuela has not become a Contracting State of the Convention as mentioned in Paragraph 1 of this Article, disputes as referred to in that paragraph shall be submitted to the International Centre for Settlement of Investment Disputes under the Rules Governing the Additional Facility for the Administration of Proceedings by the Secretariat of the Centre (Additional Facility Rules).

3. The arbitral award shall be limited to determining whether there is a breach by the Contracting Party concerned of its obligations under this Agreement, whether such breach of obligations has caused damages to the national concerned, and, if such is the case, the amount of compensation.

4. Each Contracting Party hereby gives its unconditional consent to the submission of disputes as referred to in Paragraph 1 of this Article to international arbitration in accordance with the provisions of this Article.

5. The arbitral award shall be based on:

- the law of the Contracting Party concerned;
- the provisions of this Agreement and other relevant Agreements between the Contracting Parties;
- the provisions of special agreements relating to the investments;
- the general principles of international law; and
- such rules of law as may be agreed by the parties to the dispute.

Article 10

The provisions of this Agreement shall, from the date of entry into force thereof, also apply to investments which have been made before

that date, but shall not apply to any disputes concerning an investment which arose, or any claim concerning an investment which was settled before its entry into force.

Article 11

Either Contracting Party may propose the other Party that consultations be held on any matter concerning the interpretation or application of the Agreement. The other Party shall accord sympathetic consideration to the proposal and shall afford adequate opportunity for such consultations.

Article 12

1. Any dispute between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of the present Agreement, which cannot be settled within a reasonable lapse of time, by means of diplomatic negotiations, shall, unless the Parties have otherwise agreed, be submitted, at the request of either Party, to an arbitral tribunal composed of three members. Each Party shall appoint one arbitrator and the two arbitrators thus appointed shall together appoint a third arbitrator as their chairman who is not a national of either Party.

2. If one of the Parties fails to appoint its arbitrator and has not proceeded to do so within two months after an invitation from the other Party to make such appointment, the latter Party may invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment.

3. If the two arbitrators are unable to reach agreement, in the two months following their appointment, on the choice of the third arbitrator, either Party may invite the President of the International Court of Justice, to make the necessary appointment.

4. If, in the cases provided for in paragraphs (2) and (3) of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from discharging the said function or is a national of either Contracting Party, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is prevented from discharging the said function or is a national of either Party the most senior member of the Court available who is not a national of either Party shall be invited to make the necessary appointments.

5. The tribunal shall decide on the basis of respect for the law. Before the tribunal decides, it may at any stage of the proceedings propose to the Parties that the dispute be settled amicably. The foregoing provisions shall not prejudice the power of the tribunal to decide the dispute *ex aequo et bono* if the Parties so agree.

6. Unless the Parties decide otherwise, the tribunal shall determine its own procedure.

7. The tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be final and binding upon the Parties.

Article 13

As regards the Kingdom of the Netherlands, the present Agreement shall apply to the part of the Kingdom in Europe, the Netherlands Antilles, and to Aruba.

Article 14

1. The present Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Contracting Parties have notified each other in writing that the procedures constitutionally required therefor in their respective countries have been complied with, and shall remain in force for a period of fifteen years.

2. Unless notice of termination has been given by either Contracting Party at least six months before the date of the expiry of its validity, the present Agreement shall be extended tacitly for periods of ten years, each Contracting Party reserving the right to terminate the Agreement upon notice of at least six months before the date of expiry of the current period of validity.

3. In respect of investments made before the date of the termination of the present Agreement the foregoing Articles thereof shall continue to be effective for a further period of fifteen years from that date.

4. Subject to the period mentioned in paragraph (2) of this Article, the Government of the Kingdom of the Netherlands shall be entitled to terminate the application of the present Agreement separately in respect of any of the parts of the Kingdom.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto, have signed the present Agreement.

DONE in duplicate in Caracas, on October twenty second, 1991, in the Spanish, Netherlands and English languages, the three texts being equally authentic.

For the Government of the Kingdom of the Netherlands

(sd.) R. H. MEYS

Robert Hans Meys
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary

For the Government of the Republic of Venezuela

(sd.) ROSARIO ORELLANA

Rosario Orellana Yopez
Acting Minister of the Ministry of Foreign Affairs

Protocol

On the signature of this Protocol on Encouragement and Reciprocal Protection of Investments between the Kingdom of the Netherlands and the Government of the Republic of Venezuela the authorized Representatives of both Contracting Parties have agreed on the following provisions, which constitute an integral part of this Agreement:

1. Ad Article 1 (b) (iii)

A Contracting Party may require legal persons referred to in Article 1, paragraph (b) (iii) to submit proof of such control in order to obtain the benefits provided for in the provisions of this Agreement. For example, the following may be considered acceptable proof:

a) that the legal person is an affiliate of a legal person constituted in the territory of the other Contracting Party;

b) that the legal person is economically subordinated to a legal person constituted on the territory of the other Contracting Party;

c) that the percentage of its capital owned by natural or legal persons of the other Contracting Party makes it possible for them to exercise control,

2. Ad Article 3 (1)

The Contracting Parties agree that the treatment of investments shall be considered to be fair and equitable as mentioned in Article 3, paragraph 1, if it conforms to the treatment accorded to investments of their own nationals, or to investments of nationals of any third State, whichever is more favorable to the national concerned, as well as to the minimum standard for the treatment of foreign nationals under international law.

3. In case of difference of interpretation between the three equally authentic texts of the present Agreement, reference shall be made to the English text.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorized thereto, have signed the present Protocol.

DONE in duplicate in Caracas, on October twenty second, 1991, in the Spanish, Netherlands and English languages, the three texts being equally authentic.

For the Government of the Kingdom of the Netherlands

(sd.) R. H. MEYS

Robert Hans Meys
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary

For the Government of the Republic of Venezuela

(sd.) ROSARIO ORELLANA

Rosaria Orellana Yopez
Acting Minister of the Ministry of Foreign Affairs

Overeenkomst inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Venezuela

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden

en

de Regering van de Republiek Venezuela

hierna aangeduid als de Overeenkomstsluitende Partijen,

geleid door de wens de van oudsher tussen hun landen bestaande vriendschapsbanden te versterken, de economische betrekkingen tussen hen uit te breiden en te intensiveren, met name wat investeringen door onderdanen van de ene Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij betreft,

in het besef dat overeenstemming omtrent de aan zulke investeringen toe te kennen behandeling, het kapitaalverkeer en de uitwisseling van technologie tussen, alsmede de economische ontwikkeling van de Overeenkomstsluitende Partijen zal stimuleren en dat een eerlijke en rechtvaardige behandeling van investeringen wenselijk is,

zijn als volgt overeengekomen:

Artikel I

Voor de toepassing van deze Overeenkomst

a. omvat de term „investeringen”: alle soorten vermogensbestanddelen en in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- i. roerende en onroerende goederen, alsmede alle andere zakelijke rechten met betrekking tot alle soorten vermogensbestanddelen;
- ii. rechten ontleend aan aandelen, obligaties en andere soorten belangen in ondernemingen en gezamenlijke ondernemingen;
- iii. recht op geld, andere vermogensbestanddelen of op iedere prestatie die economische waarde heeft;
- iv. rechten op het gebied van de intellectuele eigendom, technische werkwijzen, goodwill en technische kennis; en

v. rechten verleend krachtens het publiekrecht, met inbegrip van rechten tot het opsporen, exploreren, ontginnen en winnen van natuurlijke rijkdommen.

b. omvat de term „onderdanen”, met betrekking tot beide Overeenkomstsluitende Partijen:

- i. natuurlijke personen die de nationaliteit van die Overeenkomstsluitende Partij bezitten;
- ii. rechtspersonen die zijn opgericht in overeenstemming met het recht van die Overeenkomstsluitende Partij;

Convenio para el estímulo y protección recíproca de las inversiones entre el Reino de los Países Bajos y la República de Venezuela

El Gobierno del Reino de los Países Bajos y el Gobierno de la República de Venezuela, en adelante denominados Partes Contratantes,

Deseando fortalecer los tradicionales vínculos de amistad entre sus países, ampliar e intensificar las relaciones económicas entre ellos, en especial respecto a las inversiones realizadas por los nacionales de una Parte Contratante en el territorio de la otra Parte,

Reconociendo que un convenio sobre el trato a ser dispensado a tales inversiones estimulará el flujo de capital y tecnología y el desarrollo económico de las Partes Contratantes, y que es deseable un trato justo y equitativo para las inversiones,

Han convenido en lo siguiente:

Artículo 1

A los fines del presente Convenio:

- a) El término «inversiones» comprenderá todos los tipos de activos y, de manera más particular pero no exclusiva:
- i) bienes muebles e inmuebles, así como cualesquiera otros derechos *in rem* sobre todo tipo de activo;
  - ii) derechos derivados de acciones, bonos y demás formas de interés en empresas y sociedades conjuntas;
  - iii) títulos a dinero, a otros activos o cualesquiera prestaciones con valor económico;
  - iv) derechos en los campos de propiedad intelectual, procesos técnicos, valor extrínseco «good will» y conocimientos técnicos «know how»;
  - v) derechos otorgados bajo el derecho público, incluyendo derechos para la prospección, exploración, extracción y explotación de recursos naturales.
- b) El término «nacionales» comprenderá, en relación a cualquiera de las Partes Contratantes:
- i) personas naturales que tienen la nacionalidad de dicha Parte Contratante;
  - ii) personas jurídicas constituídas bajo las leyes de dicha Parte Contratante;

- iii. rechtspersonen die niet zijn opgericht in overeenstemming met het recht van die Overeenkomstluitende Partij, maar die al dan niet rechtstreeks onder toezicht staan van natuurlijke personen zoals omschreven in (i) of van rechtspersonen zoals omschreven in (ii) hierboven.
- c. omvat de term „grondgebied”: de zeegebieden grenzend aan de kust van de betrokken Staat, voor zover die Staat overeenkomstig het internationale recht soevereine rechten of rechtsmacht in deze gebieden uitoefent.

Artikel 2

Elke Overeenkomstluitende Partij bevordert, binnen het kader van haar wetten en voorschriften, de economische samenwerking door middel van de bescherming op haar grondgebied van investeringen van onderdanen van de andere Overeenkomstluitende Partij. Met inachtneming van het recht van elke Overeenkomstluitende Partij de door haar wetten of voorschriften verleende bevoegdheden uit te oefenen, laat elke Overeenkomstluitende Partij dergelijke investeringen toe.

Artikel 3

1. Elke Overeenkomstluitende Partij waarborgt een eerlijke en rechtvaardige behandeling van de investeringen van onderdanen van de andere Overeenkomstluitende Partij en belemmert niet, door willekeurige of discriminatoire maatregelen, de werking, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de vervreemding daarvan door deze onderdanen.

2. In het bijzonder kent elke Overeenkomstluitende Partij dergelijke investeringen een volledige fysieke zekerheid en bescherming toe, die in elk geval niet minder is dan die welke wordt toegekend aan investeringen van haar eigen onderdanen of aan investeringen van onderdanen van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de betrokken onderdaan.

3. Indien een Overeenkomstluitende Partij onderdanen van een derde Staat bijzondere voordelen heeft toegekend uit hoofde van overeenkomsten tot oprichting van douane-unies, economische unies of soortgelijke instellingen, dan wel op grond van interimovereenkomsten die tot zodanige unies of instellingen leiden, is die Overeenkomstluitende Partij niet verplicht zodanige voordelen toe te kennen aan onderdanen van de andere Overeenkomstluitende Partij.

4. Elke Overeenkomstluitende Partij komt alle verplichtingen na die zij is aangegaan met betrekking tot de behandeling van investeringen van onderdanen van de andere Overeenkomstluitende Partij.

iii) personas jurídicas no constituidas bajo las leyes de dicha Parte Contratante pero controladas en forma directa o indirecta por personas naturales definidas en (i) o personas jurídicas definidas en (ii) anteriores.

c) El término «territorio» incluye las áreas marítimas aledañas a las Costas del Estado respectivo, en la medida en que dicho Estado ejerza derechos soberanos o jurisdicción en tales áreas de acuerdo con el derecho internacional.

Artículo 2

Cualquier Parte Contratante promoverá la cooperación económica mediante la *protección en su territorio de las inversiones pertenecientes a nacionales de la otra Parte Contratante*, dentro del marco de sus leyes y reglamentos. Sujeto su derecho de ejercer las potestades otorgadas por sus leyes o reglamentos, cada Parte Contratante admitirá tales inversiones.

Artículo 3

1. Cada Parte Contratante garantizará un trato justo y equitativo a las inversiones pertenecientes a nacionales de la otra Parte Contratante y no obstaculizará mediante medidas arbitrarias o discriminatorias la operación, administración, mantenimiento, utilización, disfrute o disposición de las mismas por tales nacionales.

2. Más particularmente, cada Parte Contratante otorgará a tales inversiones plena seguridad física y protección, la cual no será en ningún caso inferior a la otorgada a las inversiones de sus propios nacionales o a inversiones de nacionales de cualquier tercer Estado, lo que sea más favorable al nacional interesado.

3. Si una Parte Contratante ha otorgado ventajas especiales a los nacionales de cualquier tercer Estado en virtud de convenios que establecen uniones aduaneras, uniones económicas, uniones monetarias o instituciones similares, o en virtud de *convenios interinos* que conducen a tales uniones o instituciones, dicha Parte Contratante no estará obligada a otorgar tales ventajas a los nacionales de la otra Parte Contratante.

4. Cada Parte Contratante cumplirá cualesquiera obligaciones que pudiera haber asumido respecto al trato de las inversiones pertenecientes a nacionales de la otra Parte Contratante.

5. Indien naast deze Overeenkomst de wettelijke bepalingen van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen of verplichtingen krachtens internationaal recht, die thans bestaan of op een later tijdstip door de Overeenkomstsluitende Partijen worden aangegaan, een algemene of bijzondere regeling bevatten op grond waarvan investeringen door onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij aanspraak kunnen maken op een behandeling die gunstiger is dan in deze Overeenkomst is voorzien, heeft een dergelijke regeling, in zoverre zij gunstiger is, voorrang boven deze Overeenkomst.

Artikel 4

Met betrekking tot belastingen, heffingen, lasten en verminderingen en vrijstellingen van belasting kent elke Overeenkomstsluitende Partij onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij ten aanzien van investeringen op haar grondgebied een behandeling toe die niet minder gunstig is dan die welke wordt toegekend aan haar eigen onderdanen of aan die van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de betrokken onderdanen. Hierbij wordt evenwel geen rekening gehouden met bijzondere belastingvoordelen door die Partij toegekend:

- a. krachtens een overeenkomst ter vermijding van dubbele belasting; of
- b. uit hoofde van haar deelneming aan een douane-unie, economische unie of soortgelijke instelling; of
- c. op basis van wederkerigheid met een derde Staat.

Artikel 5

De Overeenkomstsluitende Partijen waarborgen dat betalingen die verband houden met een investering kunnen worden overgemaakt. De overmakingen geschieden in vrij inwisselbare valuta, zonder onredelijke beperking of vertraging. Deze overmakingen omvatten in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- a. winsten, interesten, dividenden en andere lopende inkomsten;
- b. gelden nodig
  - i. voor het verwerven van grondstoffen of hulpmaterialen, halfabrikaten of eindprodukten, of
  - ii. om kapitaalgoederen te vervangen teneinde de continuïteit van een investering te waarborgen;
- c. bijkomende gelden, noodzakelijk voor de ontwikkeling van een investering;
- d. gelden voor terugbetaling van leningen;
- e. royalty's of honoraria;
- f. inkomsten uit arbeid van natuurlijke personen;
- g. de opbrengst van de verkoop of liquidatie van de investering.

5. Si las disposiciones de las leyes de cualquiera de las Partes Contratantes, o las obligaciones bajo el derecho internacional, vigente en la actualidad o establecidas en lo sucesivo entre las Partes Contratantes, además del presente Convenio, dispusieren una reglamentación, de carácter general o específica, que acuerde a las inversiones pertenecientes a los nacionales de la otra Parte Contratante un trato más favorable que el previsto por el presente Convenio, tal reglamentación prevalecerá sobre el presente Convenio en la medida en que sea más favorable.

Artículo 4

En relación a los impuestos, derechos, cargas y desgravámenes, o exenciones fiscales, cada Parte Contratante otorgará a los nacionales de la otra Parte Contratante respecto de sus inversiones en su territorio, un trato no menos favorable que el acordado a sus propios nacionales o a los de un tercer Estado, cualquiera que sea más favorable a los nacionales interesados. No obstante, a tal fin, no se tomará en cuenta ninguna ventaja fiscal especial otorgada por tal parte:

- a) bajo un convenio para evitar la doble tributación; o
- b) en virtud de su participación en una unión aduanera, unión económica o institución similar; o
- c) sobre la base de la reciprocidad con un tercer Estado.

Artículo 5

Las Partes Contratantes garantizarán que los pagos relacionados con una inversión podrán ser transferidos. Tales transferencias serán efectuadas en una moneda de libre convertibilidad, sin restricción o demora indebida. Tales transferencias incluirán, en particular pero no exclusivamente:

- a) utilidades, intereses, dividendos y otros ingresos corrientes;
- b) fondos necesarios
  - i) Para la adquisición de materias primas o auxiliares, bienes semi-elaborados o productos terminados, o
  - ii) para reemplazar activos de capital a fin de garantizar la continuidad de una inversión;
- c) fondos adicionales requeridos para el desarrollo de una inversión;
- d) fondos para el reembolso de préstamos;
- e) regalías o derechos;
- f) ingresos de personas naturales;
- g) el producto de la venta o liquidación de la inversión.

Artikel 6

1. Geen der Overeenkomstsluitende Partijen neemt maatregelen ter nationalisatie of onteigening van investeringen van onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij, of neemt ten aanzien van zulke investeringen maatregelen waarvan de uitwerking gelijk is aan onteigening of nationalisatie, tenzij aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. de maatregelen worden genomen in het openbaar belang en met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang;

b. de maatregelen zijn niet discriminatoir of in strijd met enige verbintenis aangegaan door de Overeenkomstsluitende Partij die deze maatregelen neemt;

c. de maatregelen worden genomen tegen een billijke schadeloosstelling. Deze schadeloosstelling dient overeen te komen met de marktwaarde die de desbetreffende investeringen hadden onmiddellijk voordat de maatregelen werden genomen of de voorgenomen maatregelen algemeen bekend werden, naar gelang welke van deze omstandigheden zich het eerste voordoet; zij dient rente tegen een gebruikelijke marktcoers te omvatten tot de dag van betaling en dient, wil zij doeltreffend zijn voor de gerechtigden, zonder onredelijke vertraging te worden betaald en te kunnen worden overgemaakt naar het land dat door de betrokken gerechtigden is aangewezen en in de valuta van het land waarvan de gerechtigden onderdaan zijn, dan wel in een vrij inwisselbare valuta die door de gerechtigden wordt aanvaard.

Artikel 7

Aan onderdanen van de ene Overeenkomstsluitende Partij die verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij wegens oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, een nationale noodtoestand, opstand, oproer of ongeregelheden, wordt door de laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij wat restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, geen minder gunstige behandeling toegekend dan die welke die Overeenkomstsluitende Partij toekent aan haar eigen onderdanen of aan onderdanen van een derde Staat, naar gelang van wat het gunstigst is voor de betrokken onderdanen.

Artikel 8

Indien de investeringen van een onderdaan van de ene Overeenkomstsluitende Partij krachtens een bij wet ingesteld stelsel verzekerd zijn tegen niet-commerciële risico's, wordt de subrogatie van de

Artículo 6

Ninguna de las Partes Contratantes tomará medida alguna para expropiar o nacionalizar la inversiones de nacionales de la otra Parte Contratante, ni tomará medidas que tuvieren un efecto equivalente al de la nacionalización o expropiación en relación a tales inversiones, salvo que se cumplan las siguientes condiciones:

a) dichas medidas se tomarán en el interés público y de acuerdo con el debido procedimiento jurídico;

b) las medidas no serán discriminatorias o contrarias a ningún compromiso asumido por la Parte Contratante que las tome;

c) las medidas se tomarán previa justa compensación. Tal compensación representará el valor del mercado de las inversiones afectadas inmediatamente antes de tomarse las medidas o antes de que las medidas inminentes se hagan del conocimiento público, cualquiera que ocurra antes; incluirá intereses a una tasa comercial normal hasta la fecha de pago, y a fin de hacerse efectivo para los reclamantes, será pagada y hecha transferible sin demora indebida, al país designado por los reclamantes interesados y en la moneda del país del que los reclamantes son nacionales o en cualquier moneda de libre convertibilidad aceptada por los reclamantes.

Artículo 7

Los nacionales de una Parte Contratante que sufrieren pérdidas en relación con sus inversiones en el territorio de la otra Parte Contratante en consecuencia de guerra u otro conflicto armado, revolución, un estado de emergencia nacional, una revuelta, insurrección o disturbio público, recibirán de esta Parte Contratante un trato respecto a la restitución, indemnización, compensación u otro arreglo no menos favorable que la que dicha Parte Contratante acordare a sus propios nacionales o a nacionales de un tercer Estado, cualquiera que sea más favorable a los nacionales interesados.

Artículo 8

Si las inversiones de un nacional de una Parte Contratante son aseguradas contra riesgos no-comerciales bajo un sistema establecido por la Ley, cualquier subrogación del asegurador o reasegurador a los

verzekeraar of de herverzekeraar in de rechten van de genoemde onderdaan, ingevolge de voorwaarden van deze verzekering, door de andere Overeenkomstsluitende Partij erkend.

Artikel 9

1. Geschillen tussen de ene Overeenkomstsluitende Partij en een onderdaan van de andere Overeenkomstsluitende Partij betreffende een verplichting die de eerstgenoemde krachtens deze Overeenkomst heeft met betrekking tot een investering van laatstgenoemde, worden op verzoek van de betrokken onderdaan voorgelegd aan het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen voor arbitrage of bemiddeling in overeenstemming met het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, dat op 18 maart 1965 te Washington D.C. ter ondertekening werd opgesteld.

2. Zolang de Republiek Venezuela geen partij is bij het in het eerste lid van dit artikel genoemde Verdrag, worden geschillen zoals bedoeld in dat lid voorgelegd aan het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen in overeenstemming met de regels betreffende de Aanvullende Voorziening voor de verlening van administratieve diensten bij procedures door het Secretariaat van het Centrum.

3. De scheidsrechterlijke uitspraak dient zich te beperken tot de vaststelling of de betrokken Overeenkomstsluitende Partij heeft verzuimd haar verplichtingen krachtens deze Overeenkomst na te komen, of de betrokken onderdaan door dat verzuim schade heeft geleden en, indien dat het geval is, het bedrag van de schadeloosstelling.

4. Elke Overeenkomstsluitende Partij stemt hierbij onvoorwaardelijk in met de onderwerping van geschillen zoals bedoeld in het eerste lid van dit artikel aan internationale arbitrage in overeenstemming met de bepalingen van dit artikel.

5. De scheidsrechterlijke uitspraak dient te berusten op:

- de wetgeving van de betrokken Overeenkomstsluitende Partij;
- de bepalingen van deze Overeenkomst en andere desbetreffende Overeenkomsten tussen de Overeenkomstsluitende Partijen;
- de bepalingen van bijzondere overeenkomsten betreffende de investering;
- de algemene beginselen van het internationale recht; en
- de rechtsregels die kunnen worden overeengekomen door de partijen bij het geschil.

derechos de dicho nacional de acuerdo con los términos de tal seguro, será reconocido por la otra Parte Contratante.

Artículo 9

1. Las controversias entre una Parte Contratante y un nacional de la otra Parte Contratante respecto a una obligación de la primera bajo el presente Convenio en relación a una inversión de la última, serán sometidas, a solicitud del nacional interesado, al Centro Internacional para el Arreglo de Controversias de Inversión, a fin de ser resueltas mediante el arbitraje o la conciliación bajo la Convención para el Arreglo de Controversias de Inversión entre Estados y Nacionales de otros Estados abierta para la suscripción en Washington el 18 de marzo de 1965.

2. Mientras la República de Venezuela no se hiciere Estado Contratante de la Convención mencionada en el párrafo 1 de este Artículo, las controversias referidas en dicho párrafo serán sometidas al Centro Internacional para el Arreglo de Controversias de Inversión bajo las Reglas que Rigen la Facilidad Adicional para la Administración de Procedimientos por el Secretariado del Centro (Reglas de Facilidad Adicional).

3. El laudo arbitral se limitará a determinar si existe un incumplimiento por la Parte Contratante de sus obligaciones bajo el presente Convenio, si tal incumplimiento de obligaciones ha causado daños al nacional interesado y, en tal caso, el monto de la compensación.

4. Cada Parte Contratante por medio de la presente otorga su consentimiento incondicional para que las controversias sean sometidas en la forma prevista en el párrafo 1 de este Artículo al arbitraje internacional de acuerdo con las disposiciones de este Artículo.

5. El laudo arbitral estará basado en:

- las leyes de la Parte Contratante respectiva;
- las disposiciones del presente Convenio o demás Convenios pertinentes entre las Partes Contratantes;
- las disposiciones de convenios especiales relacionados con la inversión;
- los principios generales del derecho internacional; y las normas jurídicas que pudieren ser convenidas por las partes de la controversia.

Artikel 10

De bepalingen van deze Overeenkomst zijn vanaf de datum van inwerkingtreding daarvan tevens van toepassing op bestaande investeringen die voor die datum zijn gedaan, maar zijn niet van toepassing op geschillen betreffende een investering die ontstonden, of een vordering betreffende een investering die werd geregeld voor de inwerkingtreding ervan.

Artikel 11

Elk der Overeenkomstsluitende Partijen kan aan de andere Partij voorstellen dat overleg wordt gepleegd omtrent de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst. De andere Partij neemt dit overleg in welwillende overweging en biedt daartoe passende gelegenheid.

Artikel 12

1. Enig geschil tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of de toepassing van deze Overeenkomst dat niet binnen een redelijke termijn langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt, tenzij de Partijen anderszins zijn overeengekomen, op verzoek van één van beide Partijen voorgelegd aan een uit drie leden samengesteld scheidsgerecht. Elke Partij benoemt één scheidsman en de aldus benoemde scheidsmannen benoemen te zamen een derde scheidsman, die geen onderdaan van een der Overeenkomstsluitende Partijen is, tot hun voorzitter.

2. Indien één van beide Partijen nalaat haar scheidsman te benoemen en indien zij geen gevolg heeft gegeven aan het verzoek van de andere Partij binnen twee maanden tot deze benoeming over te gaan, kan de laatstgenoemde Partij de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

3. Indien de beide scheidsmannen niet binnen twee maanden na hun benoeming tot overeenstemming kunnen geraken over de keuze van de derde scheidsman, kan elk der Partijen de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

4. Indien in de in het tweede en derde lid van dit artikel bedoelde gevallen de President van het Internationale Gerechtshof verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, of onderdaan is van één van beide Overeenkomstsluitende Partijen, wordt de Vice-President verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de Vice-President verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, of onderdaan is van

Artículo 10

A partir de la entrada en vigencia del presente Convenio, sus disposiciones se aplicarán asimismo a las inversiones efectuadas con anterioridad, pero no se aplicarán a cualesquiera controversias relacionadas con alguna inversión que hubiere surgido, o con cualquier reclamo relativo a alguna inversión que hubiere sido resuelto antes de su entrada en vigencia.

Artículo 11

Cualquiera de las Partes Contratantes podrá proponer a la otra Parte sostener consultas sobre cualquier asunto relacionado con la interpretación o aplicación del Convenio. La otra Parte considerará favorablemente la propuesta y dará oportunidad adecuada a tales consultas.

Artículo 12

1. Cualquier controversia entre las Partes Contratantes en relación a la interpretación o aplicación del presente Convenio que no pudiese ser resuelta dentro de un lapso razonable mediante negociaciones diplomáticas será sometida, salvo que las Partes hubieran convenido en otro procedimiento y a solicitud de cualquiera de las Partes, a un tribunal arbitral integrado por tres miembros. Cada Parte nombrará a un arbitrador y los dos arbitradores nombrados de esta manera conjuntamente nombrarán a un tercer arbitrador, como un Presidente, que no sea nacional de ninguna de las Partes.

2. Si una de las Partes no nombrare a su arbitrador y no hubiere procedido a hacerlo dentro de dos meses a partir de una invitación de la otra parte para efectuar tal nombramiento, esta última podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia a que efectúe el nombramiento requerido.

3. Si los dos arbitradores no pudiesen lograr un acuerdo, dentro de los dos meses a partir de su nombramiento, sobre la selección del tercer arbitrador, cualquier Parte podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia a que efectúe el nombramiento requerido.

4. Si en los casos previstos en los párrafos 2) y 3) de este Artículo, el Presidente de la Corte Internacional de Justicia no pudiese cumplir tal función o fuere nacional de cualquiera de las Partes Contratantes, se invitará al Vicepresidente a que efectúe los nombramientos requeridos. Si el Vicepresidente no pudiese cumplir tal función o fuere nacional de cualquiera de las Partes, se invitará al miembro de la Corte

één van beide Partijen, wordt het lid van het Gerechtshof dat het hoogst in anciënniteit is, beschikbaar is en geen onderdaan is van één der Partijen, verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.

5. Het scheidsgerecht doet uitspraak op basis van eerbiediging van het recht. Alvorens uitspraak te doen, kan het scheidsgerecht in elke stand van het geding een minnelijke schikking van het geschil aan de Partijen voorstellen. De voorgaande bepalingen doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van het scheidsgerecht in het geschil een uitspraak ex aequo et bono te doen, indien de Partijen daarmee instemmen.

6. Tenzij de Partijen anders beslissen, stelt het scheidsgerecht zijn eigen procedureregels vast.

7. Het scheidsgerecht doet zijn uitspraak bij meerderheid van stemmen. Een zodanige uitspraak is onherroepelijk en bindend voor de Partijen.

Artikel 13

Wat betreft het Koninkrijk der Nederlanden is deze Overeenkomst van toepassing op het deel van het Rijk in Europa, de Nederlandse Antillen en Aruba.

Artikel 14

1. Deze Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand, volgend op de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan de in hun onderscheiden landen hiertoe constitutioneel vereiste procedures is voldaan, en zij blijft van kracht gedurende een tijdvak van vijftien jaar.

2. Tenzij door één van beide Overeenkomstsluitende Partijen tenminste zes maanden voor de datum van het verstrijken van de geldigheidsduur mededeling van beëindiging is gedaan, wordt deze Overeenkomst telkens stilzwijgend verlengd voor een tijdvak van tien jaar, waarbij elke Overeenkomstsluitende Partij zich het recht voorbehoudt de Overeenkomst te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste zes maanden voor de datum van het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid.

3. Ten aanzien van investeringen die zijn gedaan voor de datum van beëindiging van deze Overeenkomst, blijven de voorgaande artikelen van kracht gedurende een tijdvak van vijftien jaar vanaf die datum.

4. Met inachtneming van de in het tweede lid van dit artikel genoemde termijn is de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden

disponible que tenga la mayor jerarquía y no sea nacional de ninguna de las Partes a que efectúe los nombramientos requeridos.

5. El tribunal decidirá en base al respeto por la ley. Antes de que el tribunal decidiera podrá, en cualquier etapa del procedimiento, proponer a las Partes que la controversia fuera resuelta en forma amistosa. Las disposiciones anteriores no perjudicarán la potestad del tribunal para decidir la controversia *ex aequo et bono* si las Partes así conviniere.

6. Salvo que las Partes decidieren de otra manera, el tribunal adoptará sus propios procedimientos.

7. El tribunal tomará su decisión por mayoría de votos. Tal decisión será definitiva y obligará a las Partes.

Artículo 13

En lo que al Reino de los Países Bajos concierne, el presente Convenio se aplicará a la parte del Reino ubicada en Europa, las Antillas Holandesas y Aruba.

Artículo 14

1. El presente Convenio entrará en vigencia a partir del primer día del segundo mes después de la fecha en que las Partes Contratantes se hayan notificado por escrito del cumplimiento de los procedimientos constitucionalmente requeridos en sus respectivos países, y permanecerá en vigencia por un plazo de quince años.

2. Salvo que cualquiera de las Partes hubiere dado un aviso de terminación con al menos seis meses de anticipación a la fecha de vencimiento de su plazo de vigencia, el presente Convenio será prorrogado tácitamente por períodos de diez años; cada una de las Partes Contratantes se reserva el derecho de dar por terminado el presente Convenio previo aviso con al menos seis meses de anticipación a la fecha de vencimiento del plazo de vigencia entonces en curso.

3. En relación a las inversiones efectuadas con anterioridad a la fecha de terminación del presente Convenio, los Artículos anteriores del mismo continuarán en vigencia por otro período de quince años a partir de tal fecha.

4. Sujeto al plazo mencionado en el párrafo 2) de este Artículo, el Gobierno del Reino de los Países Bajos tendrá el derecho de dar por

gerechtigd de toepassing van deze Overeenkomst ten aanzien van een deel van het Koninkrijk afzonderlijk te beëindigen.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN in tweevoud te Caracas op 22 oktober 1991, in de Nederlandse, de Spaanse en de Engelse taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk authentiek.

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden

(w.g.) R. H. MEYS

Voor de Regering van de Republiek Venezuela

(w.g.) ROSARIO ORELLANA

Protocol

Bij de ondertekening van deze Overeenkomst inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Venezuela hebben de gemachtigde vertegenwoordigers van beide Overeenkomstsluitende Partijen overeenstemming bereikt over de volgende bepalingen, die een integrerend deel van deze Overeenkomst vormen:

1. Ad artikel 1, letter b, iii:

Een Overeenkomstsluitende Partij kan verlangen dat de in artikel 1, letter b, onder iii, bedoelde rechtspersonen bewijs overleggen van dat toezicht ten einde de in de bepalingen van deze Overeenkomst voorziene voordelen te kunnen genieten. Als aanvaardbaar bewijs kan bijvoorbeeld worden beschouwd:

a. dat de rechtspersoon een dochteronderneming is van een op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij opgerichte rechtspersoon;

b. dat de rechtspersoon economisch afhankelijk is van een op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij opgerichte rechtspersoon;

terminada la aplicación del presente Convenio en forma separada respecto a cualesquiera partes del Reino.

EN FE DE LO CUAL, los suscritos representantes, debidamente autorizados a tal fin, hemos firmado el presente Convenio.

SUSCRITO en Caracas, en dos ejemplares en el día 22 de octubre de 1991, en los idiomas castellano, holandés e inglés, siendo los tres textos igualmente auténticos.

Por el Gobierno del Reino de los Países Bajos

(fdo) R. H. MEYS

Robert Hans Meys
Embajador Extraordinario y Plenipotenciario

Por el Gobierno de la República de Venezuela

(fdo) ROSARIO ORELLANA

Rosario Orellana Yopez
Encargada del Ministerio de Relaciones Exteriores

Protocolo

A la firma del presente Protocolo para el Estímulo y Protección Recíproca de las Inversiones entre el Reino de los Países Bajos y el Gobierno de la República de Venezuela, los Representantes autorizados de ambas Partes Contratantes han convenido en las siguientes disposiciones, las cuales forman parte integral del presente Convenio.

1. Artículo 1 (b) (iii)

Una Parte Contratante podrá exigir que las personas jurídicas referidas en el Artículo 1, Párrafo (b) (iii) presenten pruebas de tal control a fin de obtener los beneficios previstos en las disposiciones del presente Convenio. Por ejemplo, las siguientes podrán ser consideradas pruebas aceptables:

a) que la persona jurídica sea una afiliada de una persona jurídica constituida en el territorio de la otra Parte Contratante;

b) que la persona jurídica sea económicamente subordinada de una persona jurídica constituida en el territorio de la otra Parte Contratante;

c. dat het percentage van zijn kapitaal dat eigendom is van natuurlijke personen of rechtspersonen van de andere Overeenkomstsluitende Partij hen in staat stelt toezicht uit te oefenen.

2. Ad artikel 3, eerste lid:

De Overeenkomstsluitende Partijen komen overeen dat de behandeling van investeringen wordt geacht eerlijk en rechtvaardig te zijn zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, indien zij overeenkomt met de behandeling die wordt toegekend aan investeringen van hun eigen onderdanen, of aan investeringen van onderdanen van derde Staten, naar gelang welke van beide behandelingen voor de betrokken onderdaan gunstiger is, alsook met de minimumnormen voor de behandeling van buitenlandse onderdanen krachtens het internationale recht.

3. In geval van verschil van uitlegging van de drie gelijkelijk authentieke teksten van deze Overeenkomst wordt verwezen naar de Engelse tekst.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN in tweevoud te Caracas op 22 oktober 1991, in de Nederlandse, de Spaanse en de Engelse taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk authentiek.

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden

(w.g.) R. H. MEYS

Voor de Regering van de Republiek Venezuela

(w.g.) ROSARIO ORELLANA

---

c) que el porcentaje de su capital propiedad de personas naturales o jurídicas pertenecientes a la otra Parte Contratante posibilite el control por parte de las últimas.

2. Artículo 3 (1)

Las Partes Contratantes convienen en que el trato de inversiones será considerado como justo y equitativo, en la forma prevista en el Artículo 3, Párrafo 1, si se conforma al trato otorgado a las inversiones de sus propios nacionales o a inversiones pertenecientes a nacionales de cualquier tercer Estado, así como a la norma mínima para el trato de nacionales extranjeros bajo el derecho internacional, lo que sea más favorable al nacional interesado.

3. En el caso de alguna diferencia de interpretación entre los tres textos igualmente auténticos del presente Convenio, se tomará el texto en idioma inglés como referencia.

EN FE DE LO CUAL, los suscritos representantes, debidamente autorizados a tal fin, hemos firmado el presente Protocolo.

SUSCRITO en Caracas, en dos ejemplares en el día 22 de octubre de 1991, en los idiomas castellano, holandés en inglés, siendo los tres textos igualmente auténticos.

Por el Gobierno del Reino de los Países Bajos

(fdo) R. H. MEYS

Robert Hans Meys
Embajador Extraordinario y Plenipotenciario

Por el Gobierno de la República de Venezuela

(fdo) ROSARIO ORELLANA

Rosario Orellana Yopez
Encargada del Ministerio de Relaciones Exteriores

D. PARLEMENT

De Overeenkomst behoeft ingevolge artikel 91 van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal, alvorens het Koninkrijk aan de Overeenkomst kan worden gebonden.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van Overeenkomst en Protocol zullen ingevolge artikel 14, eerste lid, van de Overeenkomst, juncto het gestelde in de preambule tot het Protocol, in werking treden op de eerste dag van de tweede maand, volgend op de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld dat aan de in hun onderscheiden landen hiertoe constitutioneel vereiste procedures is voldaan.

J. GEGEVENS

Van het op 18 maart 1965 te Washington tot stand gekomen Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, naar welk Verdrag wordt verwezen in artikel 9 van de onderhavige Overeenkomst, zijn tekst en vertaling geplaatst in *Trb.* 1966, 152; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1981, 191.

Uitgegeven de *dertiende* december 1991.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

H. VAN DEN BROEK